

kvistboken

NR 3 | 2022

EN TIDNING FRÅN ULRICEHAMNS PASTORAT. HÅLLSTAD, HÖSSNA, REDVÅG,
SÖDRA VING, TIMMELE, ULRICEHAMN OCH ÅSUNDENS FÖRSAMLINGAR.

- Bröllop utanför säsong!
- Vad betyder symbolerna?
- Dop och konfirmation
- Vad händer i vaktmästarens trädgård?
- Verksamheter i höst

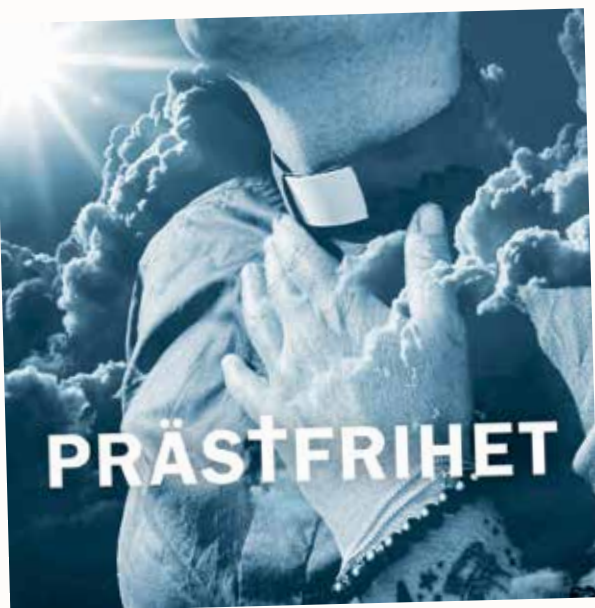
Smått & gott

Prästfrihet

En skånsk kommunikatör och tre västgotapräster vill försöka leverera aktuella ämnen. Här diskuteras högt och lågt. Politik, teologi, vardagsämnen, nyheter och mycket mer. Ibland bjuds gäster in.

Podden görs av Martin Landgren, präst. Jan-Olof Arkstedt Broberg, präst. Henrik Lööv, präst samt Jenny Nyberg, kommunikatör.

Läs mer på hemsidan,
svenskakyrkan.se/ulricehamn/prastfrihet

1. FÖLJ JESUS

2. FÖLJ OSS

Följ Jesus och följ också gärna Ulricehamns pastorat!

@svenskakyrkaniulricehamn
www.svenskakyrkan.se/ulricehamn

@åsundensförsamling

@dettahänderiredväg/hössna

@brunnsnaskyrkan

Fråga prästen!

Går du och funderar på något om kyrkan, kristendomen, prästens kläder eller dylikt?

Skicka in din fråga till: ulricehamn.pastorat@svenskakyrkan.se

Tomas Jarvid, präst i Åsundens församling, svarar på din fråga i nästa nummer.

FOTO: CHRISTER ANDERSSON

kyrkbacken

Kyrkbacken delas ut till alla hushåll i Ulricehamns pastorat.

Redaktion i detta nummer:

Tomas Jarvid, Christer Andersson, Malin Johansson, Tina Kristoffersen och Jenny Nyberg

Redaktör: Jenny Nyberg

Ansvarig utgivare: Carolina Davidson

Tryck:

LH Tryck, Ulricehamn, 2022

Kontakt:

jenny.nyberg@svenskakyrkan.se

Med reservation för ändringar.

Carolina har ordet

Nytt och gammalt

Denna bröllopssommar i pandemins bakvatten dyker en bibeltext upp för mig. Jesus har fått en fråga och hänvisar till bröllopsgäster, och så lyfter han en liknelse om hur vin bäst förvaras. Jesus säger "Man slår inte nytt vin i gamla säckar, för då sprängs säckarna, och vinet rinner ut och säckarna förstörs" (Matteus-evangeliet 9:17).

Jag gillar bilden och hur den utmanar tanken! Vad händer när man vill förena nytt och gammalt? Måste något alltid gå sönder i tider av förändring, och hur bevaras bäst det som funnits "sen gammalt"? Ibland tänker jag om kyrkan att den är som gammalt vin som behöver serveras på ett nytt sätt. Innehållet – berättelserna, sångerna, ordningen och sederna – är detsamma, men tiden har förändrat så mycket att formen kan behöva anpassas.

Viktiga samtal att föra kan handla om vad som är omistligt och evigt och vad som är tidsbundet och möjligt att förändra. Ibland blir det som från början var en logisk och praktisk lösning något som vi låser fast som heligt... Det finns en härlig berättelse om hur man i en familj alltid skar ändarna av julsinkan innan den kokades – det skulle bara vara så, och seden vandrade från en generation till nästa. Ingen visste egentligen varför, förrän man frågade gamla farmor som berättade om sin mamma att hon alltid gjort så bara för att hon hade en så liten gryta, och det var enda sättet att få plats med julsinkan.

Grunna gärna själv en stund på vad som är ditt livs goda vin – alltså vad som är värdefullt och heligt för dig - och vad som faktiskt kan vara okej att förändra. Och tillsammans kan vi fundera på hur vi bäst bär fram trons vin i vår tid så att människor får möjlighet att smaka på det eviga och heliga och välsignas i det.

Carolina Davidson, kyrkoherde i Ulricehamns pastorat.

Carolina Davidson

Detta nummer

Bröllop.....4-5

Kyrkors historia: Timmele kyrka, Fänneslunda-Grovare kyrka och Dalums kyrka.... 6-8

Vad innebär dopet 9

Konfirmand som vuxen.....10

Symboler11

Pilgrimsvandring och retreat – en hjälp till fördjupning i livet 12-14

Hössna prästgård – ett levande centrum i Ulricehamns pastorats mitt 15

Vaktmästarens trädgård: Trädgårdsliv i soldattorpet 16-17

Korsord 17

Hört på kyrkbacken.....18-19

Välkommen till öppet hus i allhelgonatid 20

Framsidesbild:
Magnus Aronson

Bröllop

TEXT: JENNY NYBERG. FOTO: MAGNUS ARONSON

Bröllop, giftermål, vigsel. Kärt barn har många namn. I vigselgudstjänsten förenas två personer i äktenskapet. De lovar att leva med varandra i livslång trohet, dela livets glädje och sorg.

Sommaren är på väg mot sitt slut även om september kan bjuda på fina, soliga, dagar. Många undrar kanske varför jag väljer att skriva om bröllop nu? Den tiden är väl förbi? Nja, tro det eller ej men det går alldeles utmärkt att gifta sig året runt. Det kan till och med vara en fördel att gifta sig utanför "säsong" då man i större utsträckning kan välja tider och platser som man önskar.

Det finns vissa saker att tänka på oavsett när man gifter sig.

Hindersprövning

Det finns i huvudsak två grundkrav som måste uppfyllas innan vigseln kan äga rum.

För att få gifta sig i Svenska kyrkan eller i Svenska kyrkans ordning krävs att åtminstone ena parten är medlem i Svenska kyrkan.

Man måste ha ansökt om hinderprövning och fått ansökan godkänd. Detta gör man hos Skatteverket. Intyget man får berättar att det inte föreligger några hinder för äktenskapet. Hinder för äktenskapet är att en eller båda redan är gift eller att man är släkt på för nära håll.

Om man är under 18 år krävs särskilt tillstånd.

Blankett för hinderprövning kan laddas ner på Skatteverkets hemsida.

Den fylls i av båda parterna. Intyget man får är giltigt i fyra månader så gör inte ansökan för tidigt!

Samtidigt med ansökan skickar man in en blankett där man anger vilket eller vilka efternamn man kommer att bära efter vigseln. Tänk på att ni kan behöva ansöka om nytt pass, körkort och så vidare om ni byter namn.

För själva vigseln behövs en präst, två vittnen och en eller två ringar, efter eget val.

Bokning av präst och kyrka

För att boka en vigsel så hör ni av er till församlingen/pastoratet där de hjälper er att bestämma präst och kyrka. Om ni vill gifta er på en annan plats än i en kyrka så får ni komma överens om detta med prästen.

Vigselsamtal

Samtalet med prästen sker ofta på plats i den kyrka ni valt att gifta er i. Det är praktiskt eftersom en viktig del ofta är att tillsammans gå igenom vigselritualen, se hur man ska stå och gå, hur man gör med ringar och bukett, var tärna eller brudnabb ska finnas, hur gästerna ska sitta etcetera. Det är viktigt för att skapa trygghet hos brudparet inför vigseln och "vara där" när det händer i stället för att oroa sig för att man gör fel.

Ta gärna med frågor, tankar, önskemål och psalmer och musik.

För den som tänkt göra ett programblad till vigseln är det bra att vänta till efter samtalet med prästen. Det kan också finnas annat att prata eller fråga om. Tveka inte att ta upp det som känns angeläget.

Utformning av vigselgudstjänsten

Vigselgudstjänsten följer en speciell ordning men det finns delar av gudstjänsten som brudparet kan påverka.

Under vigselsamtalet kommer ni överens med prästen om utformning-

en av gudstjänsten. Att välja psalmer, musik och text är att sätta personlig präglning på ceremonin. Prata gärna med kyrkomusikern eller den som ska framföra musiken för att få råd och tips. Tänk på att kontrollera med musikern att de kan spela de psalmer och musik som ni valt. Om man väljer inspelad musik så måste denna finnas på en CD-skiva (ej bränd) eller att den låt/låtar är köpt och nedladdad från iTunes. Spotify får inte användas.

Är det dyrt att gifta sig?

Vigseln är kostnadsfri för alla medlemmar i Svenska kyrkan. Man betalar varken för kyrka, präst, musiker eller vaktmästare. Däremot kan det tillkomma en avgift om man vill att musikern ska framföra en speciell solosång. Det ser olika ut runt om i landet så kolla vad som gäller i den församling ni vill gifta er i.

Gör slag i saken!

Nu har ni full koll på vad som behöver göras och det som återstår är att fria till sin partner, få ett ja och boka tid. Lätt som en plätt!

Kyrkor i Ulricehamns pastorat

- **Blidsbergs kyrka**
Redvägs församling
- **Brunns kyrka**
Ulricehamns församling
- **Brunnsnäs kyrkan (EFS)**
Ulricehamn
- **Böne kyrka**
Redvägs församling
- **Dalums kyrka**
Redvägs församling
- **Finnekumla kyrka**
Åsundens församling
- **Fänneslunda- Grovare kyrka**
Södra Vings församling
- **Gullereds kyrka**
Hössna församling
- **Gällstads och Södra Säms kyrka**
Åsundens församling
- **Grönahögs kyrka**
Åsundens församling
- **Humla kyrka**
Redvägs församling
- **Hällstads kyrka**
Hällstads församling
- **Härna kyrka**
Södra Vings församling
- **Hössna kyrka**
Hössna församling
- **Knätte kyrka**
Redvägs församling
- **Kärråkra kyrka**
Hällstads församling
- **Kölaby kyrka**
Redvägs församling
- **Kölingareds kyrka**
Redvägs församling
- **Liareds kyrka**
Redvägs församling
- **Marbäcks kyrka**
Åsundens församling
- **Murums kyrka**
Hällstads församling
- **Möne kyrka**
Hällstads församling
- **Strängsereds kyrka**
Hössna församling
- **Södra Vings kyrka**
Södra Vings församling
- **Timmele kyrka**
Timmele församling
- **Trogareds kapell**
Södra Vings församling
- **Tvärreds kyrka**
Åsundens församling
- **Ulricehamns kyrka**
Ulricehamns församling
- **Varnums kyrka**
Södra Vings församling
- **Vist kyrka**
Ulricehamns församling

Vill ni boka en vigsel?

Kontakta Ulricehamns pastorats expedition, 0321-17 100.

Expeditionen har öppet måndag-fredag kl. 10:00-13:00.

Ni kan också skicka e-post:

ulricehamn.bokning@svenskakyrkan.se

Besök gärna hemsidan:

svenskakyrkan.se/ulricehamn/vigsel

Timmele kyrka

Kyrkobyggnaden

Kyrkan ligger på en höjd vid Ätran och söder därom ligger prästgård och gästgiveri. Någon säker uppgift om Timmele kyrkas ålder finns tyvärr inte. Men enligt vad sakkunniga tror sig veta skulle kyrkans äldsta delar kunna dateras till 1200-talet. Ett par gånger har kyrkan byggts till och sitt nuvarande utseende fick den vid en omfattande restaurering 1798.

Skvaller i "bakkyrkan"

Från början tordes den bortersta delen av kyrkan genom en mellanvägg varit skild från mittenpartiet. Till "bakkyrkan" kunde personer under gudstjänsten dra sig tillbaka och föra högljutt tal som kunde vara störande. Enligt protokoll från en sockenstämma 1723 "varnades för skvaller i bakkyrkan" vid vite av stockstraffet. Denna bakkyrka var dock genom ett valv förenad med den övriga helgedomen. 1725 beslöts så att bakkyrkan skulle inredas med bänkar, och 1739 blev bakkyrkan helt förenad med övriga templet. Även kyrkans kor var försett med valv och förenat med övriga kyrkan via en triumfbåge. Vid renoveringen 1798 togs triumfbågen bort. Det kan nämnas att grundmuren till bågen var synlig vid den stora renoveringen 1928.

Klockstapel

Tidigare har det, inom församlingens gränser, funnits två kyrkor till. I Vång och Bjättlunda. Prosten Harald Uhlenius, som var kyrkoherde i Timmele i början av 1700-talet, skriver i kyrkoböckerna följande: "I förra tider har här också varit tvenne andra annexer till,

Vång och Bjättlunda, begge träkyrkor, som berättas, efter folket ej hinde med att hålla dem vid makt, vara bortsålda till Säby och där på herregården uppsatta..." Nu, drygt 270 år efter dessa anteckningar, har spåren efter de gamla kyrkorna alltmer utplånats. Men kyrkorådet har rest en stor sten på vardera platsen med inskription som talar om att där en gång har funnits en kyrka.

Nattvardskalk

Timmele kyrka har en nattvardskalk som är daterad 1383. Kalken har på foten fastsatta små gjutna bilder av den korsfäste mellan de sörjande Maria och Johannes samt tio andra små bilder av olika helgon. Tyvärr är inte skålen ursprunglig utan går tillbaka till en senare tid, då de medletida kalkarna gjordes om och ersattes med större skålar.

Prost begravd under kyrkan

Prosten Harald Uhlenius var kyrkoherde i pastoratet i början av 1700-talet. I södra väggen av kyrkan finns en minnessten över honom med en utförlig minnesskrift. Han är begravd under golvet i vapenhuset.

Altaret

Altartavlan i koret är av så sent datum som 1954. Den är målad av konstnären Bo Beskow och har bibliska motiv, bl. a. Jesus vid det stora fiskafänget.

Av kyrkliga syföreningen har kyrkan bl.a. fått mottaga tre stycken predikstolskläden som komponerats av komminister P.O. Sjöling, Timmele.

*Källa: Wikipedia
"Kyrkorna i Sjuhäradsbygden"
av Gustaf Markving
"Kyrkorna i Skara stift"
av Skara stiftshistoriska sällskap*

Fänneslunda-Grovare kyrka

Bakgrund

Stiftsledningen i Skara ivrade från senare hälften av 1700-talet och under 1800-talet för att intilliggande socknar skulle bygga gemensam kyrka. De små medeltida kyrkorna var i dåligt skick och de var ofta otillräckliga med tanke på folkmängd och antalet gudstjänstbesökare. Från myndigheternas sida var det redan 1835 tänkt att Härna, Fänneslunda och Grovare skulle gå samman om en ny kyrka. Med det dröjde med kyrkbygget till 1870-talet, och då var det enbart Fänneslunda och Grovare församlingar som kom överens om att bygga en gemensam kyrka.

Den gamla kyrkplatsen i Grovare har grävts ut och ruinen har konserverats. Framför ruinen har det rests en två meter hög minnessten där det står: "Här stod Grovareds gamla kyrka. Anno 1874. Stenen rest 1923."

Den rivna Grovarekyrkan var med säkerhet av hög ålder. Enligt allmogens uppfattning på den tiden skulle kyrkan "ha stått sedan syndafallet". I varje fall hörde Grovarekyrkan till de äldre medeltidstemplerna. Den byggdes av kullersten som fogades samman med kalkbruk.

Kyrkobyggnaden

Kyrkan uppfördes 1874 efter ritningar av arkitekt Johan Fredrik Åbom och placerades mellan de båda socknarna i Sänningared. Den består av ett stort långhus med ett smalare och lägre kor i öster som är rundat. I väster finns ett kraftigt torn med öppen lanternin och i norr finns en tillbyggd sakristia. Kyrkans sadeltak är täckt med tvåkupigt lertegel. Under tegelbeläggningen finns tidigare beläggning av spån. Interiören har empirikaraktär. På 1930-talet försågs koret med kalkmålningar utförda av John Hedæus från Borås. Motiven är Jesu korsfästelse och Kristi förklaring.

Inventarier

Dopfunten från Fänneslunda är tillverkad i sandsten i slutet av 1100-talet och har engelska stildrag. Den är i två delar och 84 cm hög. Cuppan är cylindrisk med skrånande undersida. Runt livet finns en fris med elva cirklar som var och en innehåller åttadelade stjärnor. På undersidan dubbla ritsade zigzag-band. Foten är skivformad med buktande översida och dekorerad med dubbla zigzag-band. Det cylindriska skaftet är dekorerat med flätornament. Centralt uttömningshål.

Dopfunten från Grovare är av sandsten och tillverkad under 1100-talet i två delar. Höjd: 85 cm. Upphovsman är

stenmästaren Andreas skola. Han är känd till namnet genom att han signerat två av sina dopfuntar: de som ursprungligen tillhört Gällstad och Finnekumla kyrkor, idag på Statens historiska museum. Cuppan är cylindrisk med skrånande undersida. Livet är indelat i åtta arkadfält med följande figurer och scener: fransk stående lilja, Mikael's strid med draken, fågel, palmett, Guds lamm, gammal man med skägg och gloria, yngre man med gloria, Kristus i dopscen. Foten är rund, skivformad och med skrånande översida som indelats av koncentriska dubbla ritsar. Centralt uttömningshål.

Ritningarna till nuvarande predikstol, altarprydnad, altarring, och läktare är utförda 1871 av kyrkans arkitekt.

Klockor

Lillklockan är av en senmedeltida normaltyp. Den har endast ett tomt skriftband och är för övrigt helt slät.

Orgel

Orgeln byggdes 1857 av Johan Nikolaus Söderling för Saleby kyrka. Den köptes 1896 och flyttades till Fänneslunda-Grovare där den sattes upp på läktaren i sydväst. Man kan utan vidare påstå att denna orgel är en kulturhistorisk raritet då den troligen är den enda Söderlingorgel i landet som ännu är i bruk. Det är ett förnämligt instrument och det är ett riksinnesbete att den blir bevarad för eftervärlden.

Källa:

Wikipedia

"Kyrkor i Skara stift" av Skara stiftshistoriska sällskap.

"Kyrkorna i Sjuhäradsbygden" av Gustaf Markving

Dalums kyrka

I förra numret att Kyrkbacken stod det om Dalums kyrka. Tyvärr hade felaktig information smugit sig in så här kommer en ny text om den gamla medeltidskyrkan.

Skånsk-dansk arkitektur

Dalums kyrka är belägen vid Ätradalens dalgång, som tidigare var en viktig farled från Danmark genom Halland, Västergötland och vidare in i Mellansverige. Två runstenar, den ena med kristet kors, har hittats under kyrkans golv. Båda stenarna är uppställda på kyrkogården.

Kyrkorna på 1000-talet var i de flesta fall byggda av trä. Man tror att stenkyrkan i Dalum byggdes under senare delen av 1100-talet och att den haft en föregångare i trä.

Kyrkan är byggd av tuktad sandsten och består av långhus, kor med absid, torn i väster, sakristia i norr och vapenhus i söder. Först byggdes ett långhus och ett lägre, smalare samt mot öster avsmalnande kor försett med absid. (Absid kallas en halvrund eller mångkantig avslutning på koret, och där vanligen altarrummet är beläget, i många medeltida kyrkor). Senare tillkom även ett västtorn. Tornet har sedan dess ersatts med ett nytt, men i övrigt finns ännu allt kvar. Absiden pryds av lisener (Lisen är inom arkitekturen namnet på de smala, enkla framspringande pilastrar som inom den romanska byggnadskonsten används för att pryda och indela fasadernas ytor. Lisenerna utgår från den för hela byggnaden gemensamma sockeln och övergår upptill vanligen vid takfoten i en rundbågsfris), som bär upp en rundbågsfris, stilen påminner om skånsk-dansk arkitektur. Var påverkan för detta har kommit vet man inte men man vet att det fanns förbindelse med Danmark via Ätran. Det är möjligt att Dalums kyrka kan ha uppförts av någon byggmästare som arbetat vid

domkyrkobygget i Lund, men influenser kan även ha kommit från Småland eller Östergötland, där man ser denna typ av absid. Inte i någon kyrka i Västergötland finns en absid med liknande dekoration som den i Dalum.

Brand

I kyrkobeskrivningarna från Skara stift står det att kyrkan enligt traditionen brunnit när danskarna härjade i landet på 1520-talet. Tornet skulle då ha förstörts. Att det har varit en brand stöds även av det faktum att inga medeltida inventarier, med undantag av dopfuntsfragment, finns kvar.

Dalums kyrka fick under senare delen av medeltiden en spetsbågig kalkstensportal med profilerade sidoposter och kapital som ingång till sakristian. Portalen har varit överkalkad med renknackades vid restaureringen 1941. Triumfbågen, koret och absiden fick kalkmålningar, av vilka fragment togs fram 1941. Man fann då även delar av spetsbågade fönster. Den järnbeslagna svartmålade dörren i sakristiportalen är från medeltiden.

Tornet är troligen från 1500-talet och har haft fyra våningar. Det är troligtvis byggt för att användas som förvaring. Under senare delen av 1600-talet förändrades kyrkan invändigt och fick då barockkaraktär. Det var då nuvarande altartavla och predikstolen tillkom. Under kyrkans kor finns ett välvt gravkor som troligen tillkommit i mitten av 1600-talet som gravplats för dåvarande ägaren av Vinsarp, Erik

Ulfsparre von Broxvik och hans hustru Sophia von Buddén. Senare begravdes även en medlem av ätten Fägerskiöld i koret. Det är anledningen till att koret kallas för "Fägerskiöldska gravkoret".

Inventarier

Altaruppsatsen är skulpterad i trä med Jesus på korset, Maria och Johannes. Bakom är ett målat landskap och på sidorna om ramen två kvinnofigurer. Den köptes in 1693.

Predikstolen är från 1661 och fick sin ursprungliga plats i söder vid restaureringen 1941.

Den nuvarande orgeln invigdes 1969. Den är tillverkad av Emil Hammer orgelbau, Hannover.

Av den medeltida romanska dopfunten finns endast ett eller öjligen två fragment. Det ena hittades i kyrkogårdsmuren 1957. Det andra kan ha tillhört funtens fot. Den nuvarande dopfunten i barockstil skänktes 1941 av dåvarande ägaren till Vinsarps gård, Göran Silfversvärd. Dopskålen är av mässing med en graverad dekor.

Ett av Dalums kyrkas allra äldsta inventarier är en nattvardskalk som är från 1500-talet. Den skänktes tillsammans med en paten och oblatask av Erik Ulfsparre och Sophia Buddén på 1600-talet. Kalken har varit utställd i Skara 1913 och på jubileumsutställningen i Göteborg 1923.

Gamla gravar

Vid kyrkorestaurationen 1882 flyttades kistornas benpartier från det Fägerskiöldska gravkoret under kyrkan till kyrkogården i den så kallade Vinsarps grav. Kistorna, som var av tenn och koppar, såldes till Saka museum. Kistorna innehöll bland annat stoftet efter landshövdingen i Älvsborgs län, friherre Johan Fägerskiöld till Vinsarp, född 1648. Han dog ogift 1705. På kyrkogården finns även en del äldre gravstenar där några är från medeltiden.

Vad innebär dopet?

TEXT: TOMAS JARVID. FOTO: JOHANNES FRANDSEN.

Mose och Israels folk hade fått lämna fångenskapen i Egypten. Trodde de. För nu var plötsligt Faraos soldater i hämlarna på dem och framför sig hade de ingen flyktväg utan havet. I Bibeln läser vi om hur Gud genom ett under öppnade en väg genom havet till andra stranden så att folket kunde gå igenom det på botten. Sedan vällde vattnet tillbaka och krossade deras fiender. Plötsligt var israeliterna fria. De var inte längre faraos slavar utan Guds eget folk. Senare följde ett mindre känt men liknande under då israels folk vandrade in i det nya landet genom floden Jordan vars vatten också delade sig.

På Jesus uppdrag

Anledningen till att vi har dop i den kristna Kyrkan är att Jesus sagt det. Han sa till lärjungarna att de skulle göra alla folk till lärjungar: ”Döp dem i Faderns och Sonens och den Heliga Andens namn och lär dem hålla alla de bud jag har gett er”. Klara besked om vad vi ska göra men vad innebär dopet? Det ska vi titta närmare på nu.

Jesus själv använder sig av berättelsen om uttåget ur Egypten för att förklara sitt eget räddningsuppdrag till mänskligheten. Därför tänker jag att vi kan använda den berättelsen som nyckel för att förstå tankarna och symboliken kring det kristna dopet.

Varken du eller jag är ju bokstavliga slavar under någon farao så vi får tänka lite bildligt. Vi kan känna igen detta med att vi inte är fria. Den här världen är fast under destruktiva krafter. Även om Gud har skapat oss för att leva gott i fred med oss själva och vår omvärld men så är det inte så världen ser ut. I kyrkan kallar vi det här för synden. Vi lider alla under det onda och kan samtidigt inte undvika att själva bidra till det.

Eftersom vi inte kan förändra vår situation själva behöver vi bli räddade av Gud. Vad gjorde då Jesus och hur

liknar det vad Moses och Israels folk var med om?

Dopvattnet

Jesus gick inte ner i något hav och upp på andra stranden men däremot gick han ”ner” i döden för att sedan uppstå igen på tredje dagen. Han har öppnat en väg för oss där det inte förut fanns någon väg. Vi är i vår tur som folket som fick gå tillsammans med Mose, som levte ett liv under förtryck men som nu plötsligt står på andra stranden befriade. Farao föll på eget grepp då han försökte jaga ikapp israeliterna och på ett lika ironiskt sätt besegrade Jesus det onda då han först verkade besegrad på korset men sedan var det i stället ondskan och döden själv som var besegrad.

Från början doppade man den som döptes hel och hållen i vatten och då var symboliken av att gå genom vattnet tydligare än nu då vi oftast får tre händer med vatten östa över huvudet. Att döpas är att på ett sätt redan ha dött och uppstått och leva det nya livet tillsammans med Gud redan här och nu.

Dopljuset

Sedan de väl var räddade fick israels folk gå en lång vandring genom öknen. Slaveriet hade blivit så invant i dem att det blivit en del av deras sätt att leva så det tog lång tid för dem att verkligen börja leva som fria. Så kan det vara för oss också. Vi är Guds barn, oändligt älskade och värdefulla, men det är svårt för oss att ta det till oss där vi lever mitt i den här trasiga världen.

Israels folk fick ledning i öknen då Gud gick före dem på deras väg i form av en molnpelare på dagen och en eldpelare om natten. Sânt ingår tyvärr inte för den som blir döpt men däremot ber vi vid dopet att Gud ska leda den döpte på goda vägar genom livet. Och som ett tecken på det tänder vi ett dopljus. Det kan man sedan tända när som helst och påminna sig om vem man är i Guds ögon.

Dopet och tron är två sidor av samma mynt

Efter uttåget fick israels folk sluta ett förbund med Gud där Gud lovade att alltid vara deras Gud. För mig har dopet blivit mer begripligt då jag började tänka på det som ett löfte. Ett personligt löfte vi fått om att allt det stora och märkliga det talas om i den kristna tron inte bara är sant i största allmänhet utan också gäller för dig och mig. Ibland kanske man tvivlar på om man borde räknas som tillräckligt kristen. I så fall är det bra att minnas att vår relation till Gud står stadigt på dopet. Kristna är vi för att Gud gjort oss till sina.

Dopdräkten

Innebörden i den vita dräkten är återigen att vi får ”klä på oss” vad Jesus gjort för oss. Den vita dopdräkten finns faktiskt i alla storlekar. Samma vita dräkt återkommer nämligen i konfirmandernas vita kåpor eller i den vita brudklänningen. När israels folk gick genom havet så var de människor i alla åldrar. I svenska kyrkan döper vi av tradition oftast bebisar men nu efter pandemin då många dop blivit uppskjutna är det värt att lyfta fram att det aldrig är för sent att bli döpt. I vår kyrka döps exempelvis många ungdomar i samband med konfirmationen eller vuxna som upptäckt den kristna tron längre fram i livet. Gud vill ju att alla ska få ta emot ett löfte om att de är hans älskade barn och få leva utifrån det. Du är alltid välkommen att höra av dig om dop.

Konfirmand som vuxen

TEXT: TINA KRISTOFFERSEN. FOTO: PRIVATA.

- Då är det snart dags för dig att konfirmeras Tina.

Det är min mormor som pratar och jag förstår inte alls varför hon säger det hon gör.

Vi är inte en familj som tar kyrkliga traditioner på allvar. Att alla barn i släkten är döpta i en kyrka som tillhör Svenska kyrkan tänker jag är ett val som släktens vuxna tar för att "vara som alla andra".

Det är eventuellt inte hela sanningen men vid 14 års ålder så tänker jag att så måste det vara.

Bad regelbundet

Jag var 14 år och jag bad regelbundet till Gud. Att prata öppet om min tro var dock otänkbart. Jag såg framför mig hur alla raster och all fritid fick spenderas i ensamhet om jag yppade en endaste mening som antydde att jag trodde på Gud. INGEN endaste människa – som jag upplevde att jag var beroende av vad de tyckte om mig – trodde på Gud. Fast det var ju egentligen inte sant. Ingen endaste människa som jag upplevde att jag var beroende av vad de tyckte om mig trodde på Gud är nog en mer korrekt formulering.

Jag var väldigt nyfiken på kyrkan och konfirmation. Ett konfirmationsläger i min hemförsamling erbjöds. Lägerlivet var jag van vid från idrotts-sammanhang. Upp kl. 06.00, springa en mil före frukost sedan sjuttioelva träningspass innan middag och slutligen utvärdering av tränaren vid kvällsmålet. Var ett konfirmationsläger något liknande?

Presenter

Det pratades mycket om presenter bland mina jämnåriga vänner. Det var smycken, mopeder, shoppingresor till London och hur mycket pengar man förväntade sig att konfirmationen skulle inbringa. Det var aldrig något prat om att Gud skulle vara med på lägret.

Foto på mig i dopklänning och på mig från min konfirmation.

Min förhoppning var att en konfirmationstid skulle ge något mer än presenter. Men jag vågade ju inte ge mig till känna för någon med mina funderingar, att jag ville något annat än presenter med min konfirmation. Dessutom var jag en väldigt obstinat 14-åring och kunde inte för mitt liv tänka mig att göra något som mormor eller någon annan i släkten förväntade sig att jag skulle göra. Resultatet var att jag inte deltog i någon konfirmationsundervisning alls.

42 år och konfirmand

Jag förblev okonfirmerad fram till 42 års ålder. Min Gudstro hade då stötts och blötts genom olika funderingar. Min längtan efter att upptäcka mer om vad Gud och kyrkan hade att ge ledde till att jag började på Hjo folkhögskola och deras kurs Svenska kyrkans grundkurs. Här fick jag möjlighet att prata om tro. För första gången i mitt liv uttalade jag högt orden jag tror på Gud.

I 8 månader läste jag med mina kurskamrater och vi delade tro och liv med varandra. Jag ville aldrig att tiden på Hjo folkhögskola skulle ta slut. Avslutningen på utbildningen för min del innebar konfirmation. Jag blev konfirmerad av en av de absolut finaste människor jag någonsin mött Oliver

Joób. Vid 42 års ålder hade jag vuxit något i min dopklänning. Ni vet att tanken med en dopklänning är att den används vid dopet men att den symboliska betydelsen med längden på den är att vi ska växa i vår tro under hela livet.

Jag är glad att konfirmationstiden för mig inträffade sent i livet. Jag kan samtidigt inte låta bli att undra hur mitt liv skulle ha sett ut om jag hade deltagit i konfirmationsundervisningen som 14-åring. Många ungdomar finner ett språk för sin tro under konfirmationstiden och många ungdomar fortsätter sedan att verka inom kyrkan på olika sätt. Som konfirmandassistenter, unga ledare eller som ideella krafter i kyrkans olika verksamheter. Nykonfirmerade som har en önskan om att vara med i olika uppgifter under söndagens gudstjänst är också vanligt.

Jag minns ett läger jag deltog på i egenskap av församlingsassistent i Tidaholms pastorat. En av konfirmanderna anlände till lägret och var bekymrad. Han var ju inte döpt. Det mötte inget hinder sa min prästkollega eftersom de redan planerat att döpa de konfirmander som inte var döpta. "Va!" sa den unge mannen. "Ska du bära mig?" Till saken hör att den unge mannen var en ganska storväxt ung man och min prästkollega är en förhållandevis liten människa. Nej, sa min kollega lugnt. Vi döper er som inte är döpta i sjön.

Den unge mannen som var mycket skeptisk till en början var helt euforisk efter dopceremonin.

Han hojtade att han kände sig stark. Han bad mig och en annan kollega att ta foton på honom när han höll sin konfirmationsbibel i handen.

"Jag ska hålla Bibeln så den syns", sa han med ett förnöjt leende som spred sig från öra till öra.

Känslan han förmedlade delar jag med honom från min egen konfirmation. Livskraft och eufori.

Jag kände mig stark och vågade säga högt till resten av världen: "Hej! Jag heter Tina och jag tror på Gud!"

Symboler

TEXT: TINA KRISTOFFERSEN OCH TOMAS JARVID. FOTO: JOHANNES FRANDSEN, GUSTAF HELLSING OCH JOHANNA KALLIN.

Vapenhus

Det är ofta i detta du kliver in allra först när du går in i en kyrka. Det är ett förrum i en kyrkas västra del. Förr i tiden lade männen ifrån sig sina vapen i detta rum innan de gick in i kyrkan. Så har man i alla fall trott tidigare och i dag har den teorin ifrågasatts.

Bland nutida forskare finns tanken att vapenhusen användes som vaktlokaler och förråd – i oroliga tider – för bybornas vapen. Ordet vapenhus kommer från medeltidstyskans ord för vapenförråd: "Waffenhaus" eller "Wappenhaus" (Källa: svenskakyrkan.se)

Ankare

Kristna symboler finns det gott om och många av oss känner till att ankarets betydelse är hoppet. Tro, hopp och kärlek i form av smyckesberlocker eller tatueringar pryder många människor över hela världen.

I Bibeln 2000 står det:

Men nu består, tro, hopp och kärlek, dessa tre, och störst av den är kärleken. (1 Kor 13:13)

Varför är ett ankare symbol för hoppet?

Tomas Jarvid har skrivit i sin blogg Vandra vägen – mot en tro för hela livet; Ett ankare ger en förankring och en

fast punkt nere i vattendjupen. Vi kan inte se det men vi kan ändå lita på att det håller. Det är därför ankaret är hoppets symbol, vi har en trygg punkt att hänga fast vid när det stormar.

Duvan

Duvan är i kyrkan en symbol för den Heliga Anden. Anden är en av personerna i Guds treeniga väsen. Lite förenklat kan man säga att Guds Ande är Guds osynliga kraft som verkar i världen och i våra liv. I bibeln står det att Guds Ande kom i en duvas skepnad ner över Jesus när han blev döpt. Det vill säga att Guds kraft sedan var verksam i det Jesus gjorde. I våra kyrkor ser vi ofta en duva över predikstolen. Där symboliserar det att bibelordet vi hör ska bli levande för oss i våra liv idag.

Guds öga

I många kyrkor kan man se denna symbol med ett öga inuti en triangel. Triangeln är en symbol för Gud som är "treenig". Det vill säga att vi tror på en enda Gud som samtidigt är Fader, Son och Helig ande (Gud, Jesus och anden). Själva ögat står för att Gud ser och vet allting. En del tycker att ögat är en lite hotfull symbol men egentligen beror det helt på vem det är som ser på oss. Om Gud är god och vill oss väl så är det i grunden något gott att Gud känner oss helt och fullt.

Pilgrimsvandring & retreat

– en hjälp till fördjupning i livet

TEXT: TINA KRISTOFFERSEN. BILDER: CHRISTER ANDERSSON, LILIAN RONANDER.

När jag vandrar så tänker jag så bra, säger Anette Ljungberg. Hon är diakon i Ulricehamns pastorat och arbetsledare i Redväg och Hössna församlingar.

Jag har själv funnit att pilgrimsvandring och retreat är en viktig hjälp till fördjupning i livet, fortsätter Anette. Det är ett tillfälle att stänga av bruset, att zooma in, vända inåt och samtidigt få andas frisk luft.

Jag har erfarenhet av både längre och kortare vandringar, berättar Anette och fortsätter. Hösten 2015, gjorde jag och min före detta man en två månader lång vandring från södra Frankrike till Santiago de Compostela, en av alla de medeltida vandringsstråk som går genom hela Europa. Vandringen gav många fina möten med människor och blev en påminnelse om medmänsklighet. Vi mötte så mycket omsorg och omtanke mellan människor längs vägen. Det ger en särskild tacksamhet och samhörighet att vandra dessa tusenåriga stigar som så många har vandrat före oss. Jag funderade bland annat

kring hur deras liv var; de som vandrade samma vägar som vi under medeltiden? Vad rörde sig i deras tankar?

Oftast finns ett yttre mål för en pilgrimsvandring. Det kan vara en helig plats som Jerusalem, Mecka, floden Gagnes, Santiago de Compostela i Spanien eller Nidarosdomen i Norge. Men det finns också ett inre syfte med vandringen. Den kan vara en hjälp för att hitta en riktning i livet och att möta Gud.

I Redvägs församling har vi en pilgrimsgrupp som träffas regelbundet, berättar Anette. Vi vandrar tillsammans till olika platser några gånger per år. Sträckan vi vandrar är av olika svårighetsgrad och längd och vi har alltid ett tema med vandringen. Två teman som vi har haft genom åren har varit

”Att vara en hel människa - själ, kropp och ande” & ”Vägen valde dig” där vi utgick från Dag Hammarskjölds texter.

Vi har också vandrat sträckor som fungerar för rullstolsburna och för barnvagn.

En sommar vandrade vi två dagar i sträck, från Skottek till Trädet med övernattnings i Dalum. Då följde vi en Pilgrimsled, St. Olofsleden, som börjar

vid Skottek och som uppåt länkas samman med pilgrimsleder som slingrar sig genom landet och småningom når ända upp till Nidarosdomen i Norge. I Redvägs församling håller vi vandringsgudstjänst någon gång varje månad. Då går vi på församlingens stigar och vandringsleder. Vi pausar några gånger längs vägen, läser en bibeltext, sjunger, ber och delar tankar med varandra.

Pilgrimsstudiecirkel i Hössna prästgård

Under våren 2022 tog Beatrice Yngveson, Anette Ljungberg och Tina Kristoffersen tag i Pilgrimsstudiecirkeln som hastigt fick avbrytas på grund av Corona för ett antal år sedan. Det blev nio mycket lyckade träffar där tankar kring dagens tempo i samhället och pilgrimens långsamhet delades.

Här följer några reflektioner från deltagarna

Inger Hjalmarsson, Ulricehamn

”Det har varit så fint för vi har verkligen lyssnat på varandra. Det är så sällan vi människor gör det nu förtiden, verkligen lyssnar och blir lyssnade på. Jag har inte känt någon prestation kopplad till den uppgift vi hade inför varje gång. Vi skulle ta med oss en sak som anknöt till den aktuella träffens tema. Det var en bra hjälp för att våga prata och uppgiften gjorde att jag reflekterade kring pilgrimsstudiecirkeln även mellan våra träffar. Jag känner att jag fick berätta det jag ville och behövde berätta”.

Wilhelm Nygren, Ulricehamn

”Det har gett mig fina stunder med goda medmänniskor. Vi har fått byta tankar kring livet och särskilt kring de sju nyckelorden och vi har fått hjälpa varandra att fördjupa oss i detta under mycket gott ledarskap, det lämnar en mycket positiv känsla”.

Else-Marie Björling, Dalum

”Det tillför mycket i det egna livet att dela sina tankar med andra och att få lyssna på när andra människor pratar om sina liv. Jag har fått ta del av så mycket ur andra människors upplevelser av livet och det känns värdefullt”.

Pilgrimsstudiecirkeln avslutades med en vandring mellan Hössna prästgård och Knätte kyrka.

Ledare

Gruppen leddes av Beatrice Yngvesson, Tina Kristoffersen och Anette Ljungberg.

Anette Ljungberg.

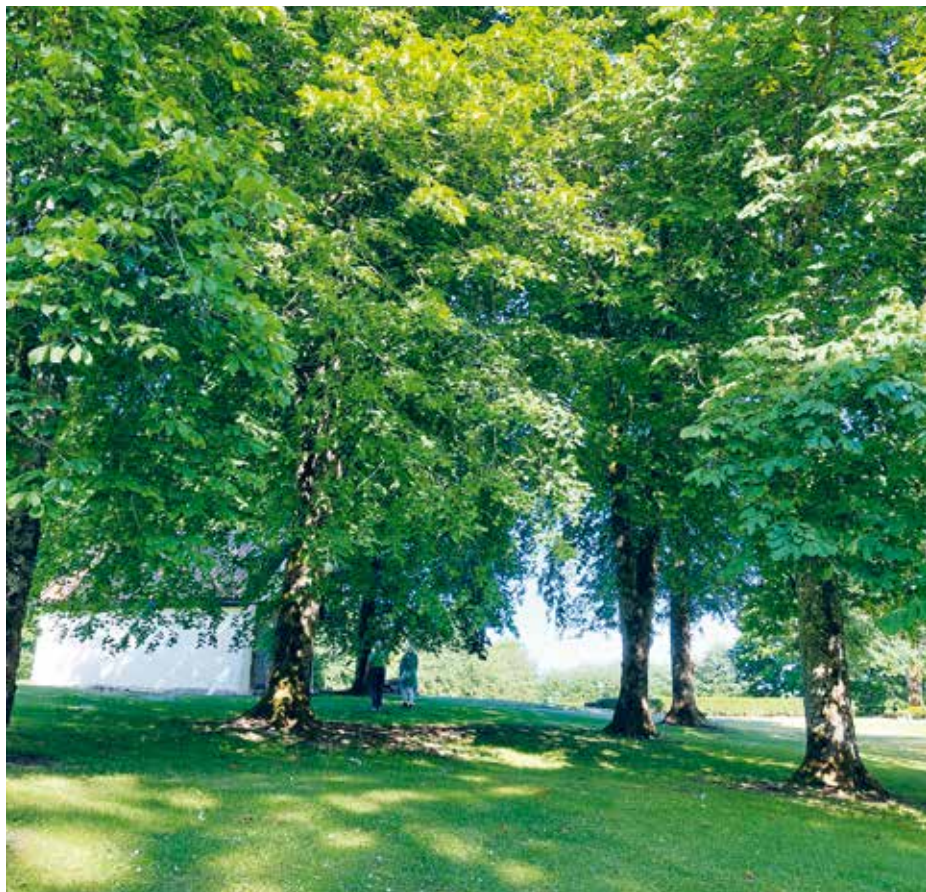
Beatrice har varit komminister i över tjugo år och har en stor erfarenhet av självavårdande samtal och retreat och hon berättar att hon märker att det – inte minst efter pandemin – finns ett behov av att träffas och samtala både i grupp och enskilt. I den tid vi lever i så verkar det också finnas en längtan efter att förenkla livet. Det finns också en stor nyfikenhet på det andliga och hos många förefaller det vara så att det är ett alternativ till att leva materialistiskt samt ständigt uppkopplad på någon form av digital plattform.

Retreat

Att verkligen vila från dagens sus och brus låter sig också göras genom att delta på en Retreatdag.

Ett flertal sådana dagar hålls varje år i Hössna Prästgård och också i andra delar av Ulricehamns pastorat. Beatrice berättar om ett upplägg som hon brukar använda sig av under en Retreatdag i Hössna.

Under retreaterna med kristen djupmeditation är man tillsammans i tystnad under hela dagen. Man samlas till meditationer i kyrkan eller församlingsgården där man leds i en avslappningsövning. Efter avslappningen läses ett bibelord eller några meningar ur en

bok med kristet budskap och sedan försjunker man in i tystnad.

Dagen avslutas med bön. Fokus under en Retreatdag med kristen djupmeditation är på vila och den egna relationen till Gud.

”För mig kan det ta ett tag att komma in i rytmen av en retreatdag. Till en början är det lätt att fastna i viktiga funderingar kring dagen. Exempelvis som vad det blir till fika? Känslor och tankar brukar sen kunna åka lite berg- och dalbanan. Så helt plötsligt brukar det hända någonting. Allt brus från tankarna liksom stillas och ett lugn infinner sig, som att det virvlande vattnet i vattenfallet kommit ner och landat i en liten behaglig sjö. Tänka sig, när denna lugna känsla knackar på brukar det vara dags att avsluta. Så åker jag hem behagligt lugn men så finns där också en känsla av glädje. Som att jag fått ett litet, litet smaktest på hur det är att leva något närmare Gud. Och det är ganska häftigt!” (Therese Svahn, Liared)

Faktaruta pilgrim

”Pilgrimens sju nyckelord är tänkta att fundera som goda hjälpmedel; enkelhet, andlighet, långsamhet, tystnad, frihet, bekymmerslöshet och delande är öppna och inbjudande ord som kan spegla vår längtan, våra erfarenheter och behov utan att tvinga in dem i några bestämda livsåskådningar.

Det är vår uppgift att fylla dem ett innehåll alldeles vårt eget. Orden kan tolkas utifrån en kristen troserfarenhet, men det är inget krav, de inbjuder vem som helst att tänka kring livet utifrån den plats där han eller hon står.

Källa: Pilgrimscentrum, Lund

Vad händer i höst i Hössna Prästgård

8 oktober ekumenisk prova-på retreatdag Hössna, Anette Ljungberg och Beatrice Yngvesson leder. Els-Marie Björling ställer ut akvareller i prästgården under dagen.

22 oktober Hans-Erik Lindström föreläser om pilgrimsliv. Plats Hössna kyrka. Efter föreläsning erbjuds fika i prästgården.

19 november retreatdag kristen djupmeditation Beatrice Yngvesson och Mats Molid leder. Tid: 9:30 – 17.00

Ojämna veckor tisdagar med start 13 september kl. 11.00 Bibelsamtal m sopplunch. Inleds med Mässa.

3 oktober 15.00 börjar Samtal i Livsfrågor i Hössna prästgård med Monica Hallgren och Tina Kristoffersen.

5 oktober 17.30 börjar Pilgrimsstudiecirkel i Hössna prästgård med Anette

Ljungberg, Beatrice Yngvesson och Tina Kristoffersen

Mer information om verksamheten i Hössna prästgård kan hämtas från: Anette Ljungberg, 0321-17 110. Anette.ljungberg@svenskakyrkan.se Beatrice Yngvesson, 0321-17 111. Beatrice.yngvesson@svenskakyrkan.se Tina Kristoffersen, 0321-17 128. Tina.kristoffersen@svenskakyrkan.se

Hössna prästgård

– ett levande centrum i Ulricehamns pastorats mitt

TEXT: TINA KRISTOFFERSEN

Vi träffas en blåsig dag i juli och jag bjuds på kaffe och ostsmörgås.

Hemmet i Dalum andas värme och trygghet. Paret Hallgren sitter mitt emot mig och jag förklarar mitt ärende. Jag är nyfiken på hur de var att bo och arbeta i Hössna prästgård. Samtalet rör sig sedan mellan deras liv i prästgården, trosuppfattning, Svenska kyrkan då vs nu och pilgrimsvandring; eller ”bilgrim”, som Lennart kallar sig själv. Det blir ett för mig mycket givande möte. Jag som präststudent får dela en stund med två fantastiska människor som lever och andas tro och gärning.

Det skiljer ett 40-tal år på oss i ålder och jag lyssnar, blir lite lätt ifrågasatt och njuter av att höra på två personer med ett livslångt diakonalt förhållningssätt till människor.

Monica förklarar att under de nio år de bodde i prästgården så skedde mycket av de som utgjorde deras privat - och arbetsliv just i prästgården. Det var där de levde med sina fem barn och från tid till annan också hade flera inneboende och fosterbarn.

Där hölls alla kyrkorådsmöten för åtta församlingar och där författade Lennart sin egen församlingstidning.

Det var till dörren på prästgården som det knackades på när de hade varit dans någonstans i närheten. Utanför stod en yngling som hade tyckt att det såg mysigt ut när det lyste i huset.

Kom in, var det självklara svaret. Kom in och drick en kopp te.

Bed och arbeta var parets ledord och dom berättar att deras känsla var att prästgården var en tillgång som dom ville dela med sig av.

- Det var vårt hem; men det var öppet för församlingen. Vår tanke var att Hössna prästgård skulle vara den barmhärtige samaritens härbärge där sårade människor blir omplåstrade, säger Lennart.

Att ta omhand och undervisa utan att truga verkar vara paret Hallgrens framgångsrecept och visst fick det tankeättet prästgården och församlingen att växa.

Samtalet vandrar vidare och vi kommer in på Monicas upplevelser av pilgrimsvandring. Hon berättar att hon är en aktiv vandrare och att hon har pilgrimsvandrat i Norge. Vi pratar om pilgrimens nyckelord och fastnar särskilt vid nyckelordet; delande. Vi pratar om det utbyte som sker människor emellan när samtal, vandringsstig och medhavd matsäck delas med varandra under en pilgrimsfärd. Det går att tanka ordentligt med kraft under en vand-

ring. Vi är eniga om det finns oanade mängder livskraft och energi att hämta genom pilgrimsvandringar.

Lennart håller med och har också varit aktiv i vandringar. Rent praktiskt så har han ibland varit den som kör packningen mellan olika hållpunkter under en vandring och det är också därför han lite skämtsamt benämner sig själv som ”bilgrim”.

Samtalet ska avrundas och jag slår av en tanke kring parets liv; hur lever vi så idag? Låter det sig ens göras?

Är det möjligt? Att öppna upp för sig själv och andra på det sätt som paret Hallgren har gjort, går det anno 2022? Kan vi dra i bromsen och ge oss själva av den tid som är vår och också ge av den till våra medmänniskor. Det hoppas och tror jag och jag önskar att mitt liv blir så diakonalt inriktat som paret Hallgrens liv har varit och är.

Vaktmästarens Trädgård

Trädgårdsliv i soldattorpet

TEXTER OCH BILDER: MALIN JOHANSSON

Äntligen höst! Jag tillhör den skara människor som njuter av hösten. Överflödet på sommaren övergår i lugn mognad och dofter av nerfallna löv som förmultnar. När det skymmer går jag ut, "min snigelrunda" kallar jag det. De kommer fram då, de glupska varelserna. Vid den tiden ligger det en tung doft av kaprifol över hela trädgården. Solcellslamporna lyser så mysigt. Möjligen har jag sällskap av en sen, kvällsbadande, liten fågel som passar på att äta solrosfrö och tvätta sig när alla andra har gått och lagt sig. I det skördefärdiga ängsgräset hörs en ensam gräshoppa spela. Fågelbadet och bäcken porlar i bakgrunden. Jag går och flyttar tillrätta de klätterväxter som fått för sig att gå en annan väg än den jag tänkt. Det där är verkligen min stund...

Nu när även blåklOCKorna gått i frö är det dags att slå ängar och hagar. Lite

i taget, gräset ska ju ligga ett tag för att sedan räfsas upp. Vi har egentligen inga klippta gräsmattor hemma. De ytor som vi någon gång tar gräsklippare till är mest för att vi behöver komma fram nånstans, oftast är det då redan trimmerhöjd. Jag anlägger rabatter där andra skulle ha gräsmatta. Det passar här i torpet, att ha vilda ytor ända in på huset. Jag är lika glad för ängsblommorna som för mitt odlade blomsterhav. Det går inte att jämföra alls. Det enda jag vet är att mångfalden av insekter som finns här tyder på att jag gör rätt. Mina kompisar småfåglarna trivs fantastiskt bra verkar det som. Mat, boende och bad i överflöd. Det är de värda.

Årets lustigaste fågelungar blir hackspettarna. När de kom ur boet så hade de problem med kompassen. Fast vi körde försiktigt fram med bilen flög de hysteriskt upp åt alla håll och krockade

med allt. En hackspett i fönstret hörs ska ni veta! Tur att ingen skadade sig. När körsbären mognade fylldes träden av trastar. De kom i stora flockar med olika sorter. Även andra hade kalas. Stenknäckarna knäckte körsbärskärnor för fullt. Ekorarna såg ut som om de var köttätare då våra svarta körsbär färgat av sig i hela ansiktet.

I augusti börjar min stora flyttkarusell i rabatterna. Jag räddar de växter som hamnat i kläm när en annan växt tagit all plats. Min filosofi är faktiskt att låta de starkaste vinna. De trivs ju verkligen där de står. De svagare flyttas till ett bättre ställe där de också får en chans att breda ut sig. Plantorna delas. Två stora rotklumpar kan lätt bli tio plantor. De planteras sedan alla tillsammans i en stor grupp. Då kommer de verkligen till sin rätt. Jag sätter medvetet för tätt då jag vill ha ett snabbt

Spillkråkan har verkligen format om stubben vid infarten!

Hyacintvivan är årets häftigaste blomma!

Även framfartsvägen till huset blommar!

resultat. Köper jag nya plantor blir det alltid tre eller fem stycken minst av samma sort.

Årets mest överraskande blomma är hyacintvivan. Vilken rolig blomma! Den stortrivdes med hortensiorerna. Annars har jag nog gått in för att odla och spara midsommarkransblommor i år. Allt eftersom somrarna blir varmare hinner de vackra, vilda, sorterna blomma över till midsommar. Flickorna i

familjen skall då kunna binda sin krans här, med en blandning av vilda och odlade blommor, har jag tänkt. Även kryddväxter och gammaldags läkeväxter har jag fastnat för.

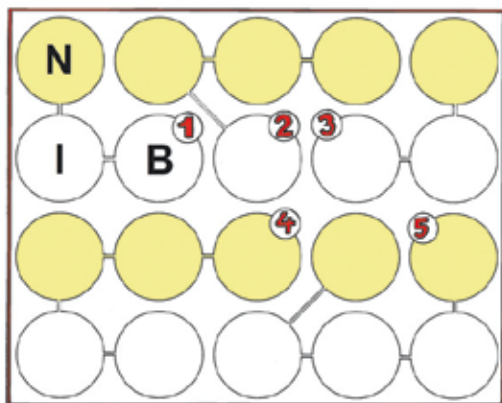
Vattenbristen har varit påtaglig i sommar. Som tur är kommer det massor när åskskurar dundrar in. Det räddar vattningen. Det hjälper inte att samla vatten i stora tankar när det inte regnar.

En bagge flyttar in hos tackorna här i höst. Då blir det nog lite fart i hagen. De gamla tanterna har haft det väldigt lugnt nu en säsong. Flasklammet Doris skall då kanske bli mamma för första gången. Det blir både spännande och oroligt. Lamm är så pyttesmå ju!

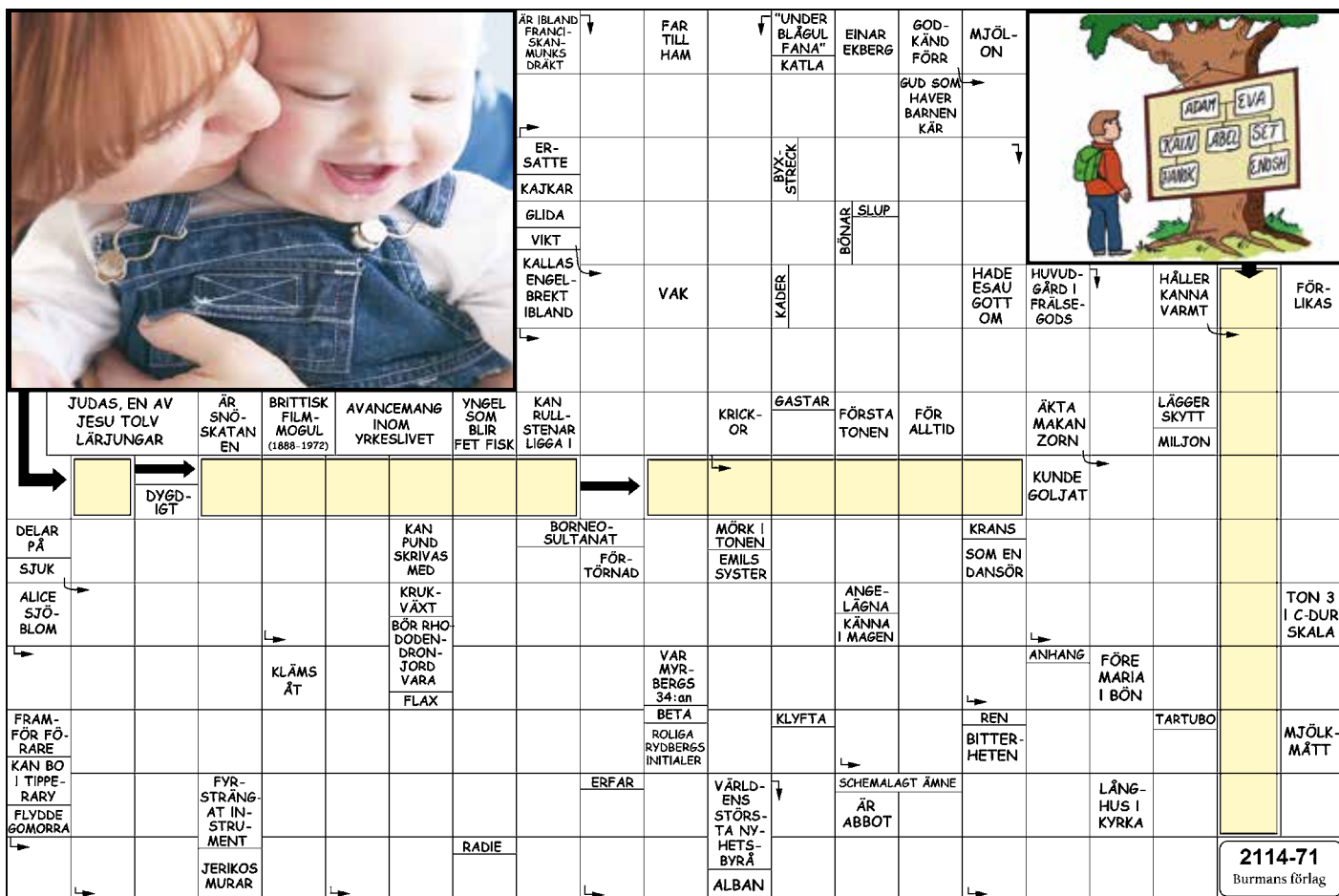
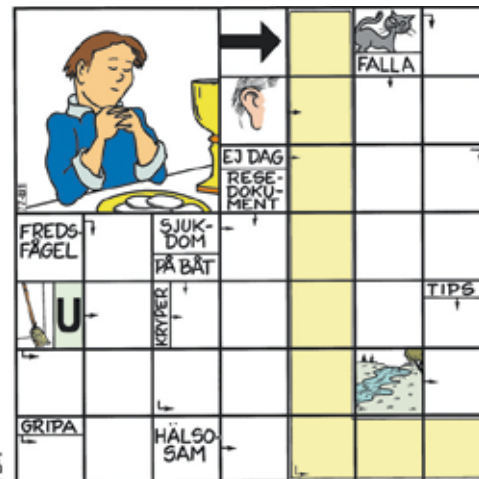
Jag önskar er en fin höst. Passa på att njuta av den!

En kyrklig tradition

Skriv namnet på varje djur. En bokstav i varje ring.
Börja vid siffran. Vad kan du läsa i de gula ringarna?

KORSORD

Skicka in svaret senast 20 oktober till:
Ulricehamns pastorat, Västra Kyrkogatan 3b, 523 30 Ulricehamn
Eller till: ulricehamn.pastorat@svenskakyrkan.se

Två vinnare får ett paket gott kyrkkaffe.

hört på kyrkbacken

Med reservation för ändringar.

Våra gudstjänster hittar du i Ulricehamns tidning på torsdagar och i Borås tidning på lördagar samt i församlingsbladen och på hemsidan www.svenskakyrkan.se/ulricehamn

Lördag 24 september "Drop-in dop" i Ulricehamns kyrka kl. 14:00–17:00

Välkommen på drop- in-dop! Bara dyk upp men ta med legitimation. Tänk också på att båda vårdnadshavare måste godkänna dopet.

Ekumenisk helg 1–2 oktober i Ulricehamn

Lördag:

10:00-11:30 Barnmöte med Youngsters från OAS-rörelse. *Församlingsgården i Ulricehamn*

10:00-11:30 Bibelstudier "Gemenskapen i Kristus – hur lever vi den? Hann Lundqvist, bibellärare från Allingsås. *Ulricehamns kyrka*.

12:00-14:00 Ta med lunch, grillarna är tända. Prova på scoutaktiviteter, frisbeegolf och strandfotboll med KRIK. Tipspromenad, testa pilgrimsvandring, bibelutdelning till 4-åringar och många olika barnaktiviteter. *Ulriceparken*.

15:00 Jesusgympa. Ett medelgympass med Helena Persson. *Bogesundskolans idrottshall*.

19:00 Gospelkväll med Schabach Gospel. Fika. *Pingstkyrkan*.

Söndag:

10:00 Gemensam gudstjänst med söndagsskola. Kyrklunch. *Equeniamkyrkan*.

14:00 KRIK-pass för 13 år och uppåt. *Tingsholms idrottshall*.

15:30 KRIK-pass för 10 – 12 år. *Tingsholms idrottshall*.

Lördag 8 oktober kl. 9:30– 15:00 Ekumenisk prova-på retreatdag i Hössna prästgård

En kortare dag i tystnad i samma form som den ekumeniska retreatdagen. Särskilt för dig som vill känna på hur det är att vara i tystnad tillsammans med andra. Sopplunch, OBS! kostnad 50 kr.

Ledare: Brita Blomdahl (equeniamkyrkan) och Beatrice Yngvesson.

Anmälan senast torsdag i samma vecka till Beatrice Yngvesson, 0321–17 111.

Tisdagar kl. 17:00–19:00 Språkcafé i församlingsgården, Ulricehamn

Vi övar oss att prata svenska, fika, spela biljard med mera.

Torsdagar kl. 18:00–21:00 Kristen djupmeditation i Fänneslunda-Grovare kyrka

Meditation ledd av Mats Molid. Drop- in kl. 18, 19 och 20.

Bibelstudier med Ulricehamns församlingskår

Höstens tema: Romarbrevet med mera

Tisdag 20 september kl. 18:30 i församlingsgården, Ulricehamn

Ämne: Nytt liv genom dopet till Kristus. Samtalsledare: Ingemar Lahrin

Tisdag 4 oktober kl. 18:30 i Brunnsnäskyrkan

Ämne: Ingenting kan skilja oss från Kristi kärlek. Samtalsledare: Henrik Lööf

Tisdag 18 oktober kl. 18:30 i församlingsgården, Ulricehamn

Ämne: Kristet vardagsliv. Samtalsledare: Mikael Henning

Tisdag 1 november kl. 18:30 i Brunnsnäskyrkan

Ämne: Jobs bok – Lidandets frågor. Samtalsledare: Jan-Olof Arkstedt Broberg

Tisdag 15 november kl. 18:30 i församlingsgården, Ulricehamn

Ämne: Bibeltexter om hopp. Samtalsledare: Per Jonstoj

Tisdag 29 november kl. 18:30 i församlingsgården, Ulricehamn

Adventskväll med sång, musik och lyrik. Medverkande: Annika Persson med flera. Servering.

Dagledigträffar i pastoratet

Måndagar kl. 10:00-12:00 i Södra Vings församlingshem.

Öppet hus, 0 – 100. Gemenskap, högläsning, fika och andakt.

Måndagar, torsdagar och fredagar kl. 10:00-12:00 i församlingsgården, Ulricehamn.

Öppen församlingsgård. Fika, andakt, gemenskap.

Onsdagar kl. 10:00-12:00 i Timmele församlingshem

Öppet hus, 0 – 100. Gemenskap, högläsning, fika och andakt.

Onsdagar kl. 10:00-12:00 i församlingsgården, Ulricehamn

Öppet hus, 0 – 100. Gemenskap, högläsning, fika och andakt.

Onsdagar kl. 12:00 i församlingsgården, Ulricehamn

Onsdagslunch med andakt. Betalning kontant eller swish.

Torsdagar kl. 8:45-10:00 i Dalums församlingshem

Gemensam vandring med Monica Hallgren.

10:00-11:30 Kaffestugan.

Barnverksamhet i pastoratet

Kyrkans barntimmar

Lek, sång och skapande. Spännande berättelser från bibeln.

Hällstads församling

Måndagar kl. 9:00-11:00 i Hällstads församlingshem

Hössna församling

Måndagar kl. 9:30-12:00 i Hössna prästgård

Redvägs församling

Måndagar kl. 12:00-14:00 i Equeniamkyrkan Blidsberg

Onsdagar kl. 9:00-11:00 i Kölabys församlingshem

Torsdagar kl. 9:00-11:00 i Dalums församlingshem

Södra Vings församling

Onsdagar kl. 9:00-11:00 för femåringar i Kyrkans hus, Hökerum

Torsdagar kl. 9:00-11:00 för fyraåringar i Kyrkans hus, Hökerum

Timmele församling

Fredagar kl. 9:00-11:00 i Timmele församlingshem

Åsundens församling

Torsdagar kl. 9:00-10:30 i Gällstads och Södra Söms kyrka

Måndagar kl. 10:00-11:30 i Marbäckskyrka

Måndagar kl. 10:00-11:30 i Tvärreds församlingshem

Läs mer på hemsidan, anmälan görs från den. [Svenskakyrkan.se/ulricehamn/barn-timmar](http://svenskakyrkan.se/ulricehamn/barn-timmar)

Öppen förskola

För barn som är 0-6 år, tillsammans med vuxen.

Öppna förskolan vänder sig till små barn och deras föräldrar. Hit kommer man tillsammans med mamma, pappa eller någon annan vuxen. Det finns tid för lek, kanske lite pyssel, sång och upptäcktsfärd i Bibelns värld. En viktig del för både barn och vuxna är också fikastunden. Man behöver inte anmäla sig utan det är bara att komma.

Det kostar inget förutom självkostnadspris för fikats kaffe, te och saft.

Hössna församling

Inte klart i skrivande stund. Håll utkik på hemsidan (svenskakyrkan.se/ulricehamn/oppna-forskolan)

Södra Vings församling

Måndagar kl. 9:30-12:00 i Kyrkans hus, Hökerum

Timmele församling

Onsdagar kl. 10:00-12:00 i Timmele församlingshem. (En del av Öppet hus, 0 - 100)

Ulricehamns församling

Torsdagar kl. 9:30-11:30 på Änglagårdens gård i Brunn

Åsundens församling

Fredagar kl. 9:00-11:30 i Källan, Vegby (Storgatan 11)

Babysång

Onsdagar kl. 10:00-12:00 i församlingsgården, Ulricehamn. Läs mer på hemsidan hur du anmäler dig. (svenskakyrkan.se/ulricehamn/babysang)

Barn i skolåldern

Hällstads församling

Torsdagar kl. 13:15-15:30. Lilla Hällstä café i Hällstads församlingshem. Föreskoleklass - årskurs 3.

Redvägs församling

Tisdagar kl. 13:00-14:30. Miniorer i Dalums församlingshem. Föreskoleklass

Onsdagar kl. 13:00-14:30. Miniorer i Dalums församlingshem. Årskurs 1 - 2

Tisdagar kl. 14:30-16:30. Juniorer. Fullt i denna grupp.

Södra Vings församling

Måndagar kl. 13:30-15:30. Minikids i Kyrkans hus, Hökerum. Föreskoleklass

Tisdagar kl. 14:30-16:30. Superkids i Kyrkans hus, Hökerum. Årskurs 4 - 6

Onsdagar kl. 13:30-15:30. Big Kids i Kyrkans hus, Hökerum. Årskurs 1 - 3

Ulricehamns församling

Onsdagar kl. 13:30-15:30. Minikids i Kyrkans hus, Hökerum. Föreskoleklass

Musik och skapande

Barnkörer, skaparverkstad och annan kreativ verksamhet för barn 6 - 10 år.

Hössna församling

Torsdagar kl. 14:30-16:30 i Hössna prästgård

Timmele församling

Torsdagar i Timmele församlingshem 13:00-14:00 Småkonst. Föreskoleklass - åk 2

14:00 Storkonstbarnen kommer (åk 3 - 6) 14:00-14:30 Gemensam fika

14:30-14:45 Gemensam andakt

14:45-15:20 Gemensam kör

15:30-16:30 Storkonst

Ulricehamns församling

Onsdagar kl. 14:30-16:00. Skaparverkstån och Ansgarskören i församlingsgården, Ulricehamn. Åk 1 - 3.

Torsdagar kl. 15:00-16:00. Mariakören i församlingsgården, Ulricehamn. Åk 4 - 7.

Åsundens församling

Onsdagar kl. 13:15-15:00 i Tvärreds församlingshem

Läs mer och anmäl er på hemsidan, svenskakyrkan.se/ulricehamn/musik-och-skapande

Scouter

I scouterna är vi mycket ute i naturen och lär oss en massa saker som är bra att veta. Gillar du äventyr och att vara ute i skog och mark? Då är scouterna något för dig.

Brunnsnäs EFS Scoutkår

Torsdagar kl. 17:30-19:00 i Brunnsnäs-kyrkan (Brunnvägen 44, Ulricehamn) För alla åldrar.

Ansgars Scoutkår

Onsdagar kl. 17:00-18:30 i Grönahögs församlingshem. Åk 1 - 6

Onsdagar kl. 13:30-14:30 i Gällstads och Södra Söms kyrka. Åk 1 - 3

Torsdagar kl. 13:30-15:00 i Marbäckskyrka.

Måndagar kl. 14:45-16:30 i Källan, Vegby (Storgatan 11)

Patrullgrannarna

Äventyrsscouts, utmanarscouts och ledarscouts. Från åk 6 och uppåt. Träffas var tredje vecka på olika platser i Åsundens församling. Läs mer på hemsidan.

Läs mer och anmäl er på hemsidan, svenskakyrkan.se/ulricehamn/scouter

Körsång

Är du sugen på att sjunga i kör? Pastoratet har en mängd olika körer i församlingarna. Läs på hemsidan vilken kör som skulle passa dig. [Svenskakyrkan.se/ulricehamn/musik](http://svenskakyrkan.se/ulricehamn/musik)

Cafégudstjänst med SKUT (Svenska kyrkan i utlandet)

Söndag 16 oktober kl. 16:00 i Timmele församlingshem.

Medverkan av Timmeles sångfågel Emelie Wilhelmsson.

Ändrade besökstider på kyrkogårdsförvaltningen

Måndag - onsdag kl. 10:00-13:00

Svenska kyrkan

ULRICEHAMNS PASTORAT

Expedition:

Västra Kyrkogatan 3B, 523 30 Ulricehamn

Telefon..... 0321-17 100

Öppet måndag-fredag 10.00-13.00

ulricehamn.pastorat@svenskakyrkan.se

www.svenskakyrkan.se/ulricehamn

Kyrkogårdsförvaltningen:

Besöksadress: Vist 916

Öppet måndag-onsdag 10:00-13:00

Telefontid måndag-fredag 10:00-13:00

Telefon (växel)..... 0321-17 100

ulricehamns.kyrkogardsforvaltning@svenskakyrkan.se

KYRKOGÅRDSFÖRVALTNINGEN

Välkommen till öppet hus i allhelgonatid i Ulricehamns pastorat

Fredag 4 november

Kyrkogårdsförvaltningen finns under dagen på våra kyrkogårdar för att besvara frågor rörande begravningsverksamheten. Det finns möjlighet att köpa gravljus och granris. Kyrkogårdsförvaltningen bjuder på kaffe och kaka som serveras ute på kyrkogården eller i våra kyrkor/församlingshem. Våra kyrkor kommer att vara öppna måndag – fredag under v. 44.

10:00-18:00

Vist kyrkogård

10:00-12:00

Grönahögs kyrkogård

Härna kyrkogård

Kärråkra kyrkogård

Möne kyrkogård

Fänneslunda – Grovare kyrkogård

Gullereds kyrkogård

Liareds kyrkogård

Böne kyrkogård

Kölingareds kyrkoråd

10:00-15:30

Gällstads kyrkogård

13:30-15:30

Kapellkyrkogården, Ulricehamn

Brunns kyrkogård

Tvärreds kyrkogård

Marbäcks kyrkogård

Finnekumla kyrkogård

Timmele kyrkogård

Södra Vings kyrkogård

Varnums kyrkogård

Murums kyrkogård
Hällstads kyrkogård
Strängsereds kyrkogård
Knätte kyrkogård
Kölaby kyrkogård
Humla kyrkogård
Dalums kyrkogård
Blidsbergs kyrkogård
Hössna kyrkogård

Lokala råden/församlingsråden finns under dagen i Timmele kl. 15:30-19:00, Gällstad kl. 15:30-18:00, Tvärred kl. 15:30-18:00 och Finnekumla kl. 15:30-19:00. Alla kyrkor i Redvägs församling samt Hössna finns det personal från kyrkan kl. 15:00-17:00. Det finns möjlighet att köpa gravljus och granris även här. Det bjuds också på fika. Alla kyrkor i Södra Vings för-

samling samt Hällstads församling är öppna och bemannade av kyrkvårdar kl. 15:00-18:00.

Lördag 5 november

Församlingsrådet finns under dagen i Timmele mellan kl. 10:00-13:00. Alla kyrkor i Södra Vings församling samt Hällstads församling är öppna och bemannade av kyrkvårdar kl. 13:00-16:00. Det finns möjlighet att köpa gravljus och granris. De bjuder på kaffe och kaka i kyrkan.

Varmt välkomna önskar personalen på kyrkogårdsförvaltningen, kyrkvårdar och församlingsråden/lokala råden i församlingarna.